

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΕΛΙΣΑΒΕΤ Μ. ΕΔΜΟΝΔΣ

Τὸ ὄνομα τῆς Ἀγγλίδος λογίας, ποιητρίας καὶ διηγηματογράφου, εἶνε γνωστὸν παρ' ἡμῖν καὶ προσφιλέστατον. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐκπληροῦμεν εὐχὴν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἐστίας, καθιστώντες πρὸς αὐτοὺς γνωστὴν καὶ τὴν μορφήν τῆς γυναικός, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ ἀρτιγενῆς ἡμῶν φιλολογία τόσῃν ὀφείλει εὐγνωμοσύνην.

Ἡ κυρία Ἐλισάβετ Μ. Ἐδμονδς, τὸ γένος Waller, γεννηθεῖσα ἐν Λονδίῳ, καταγεται ἐκ τῆς κομητείας τοῦ Suffolk, τῆς χώρας τῶν μεγαλοπρεπῶν γοθικῶν Ναῶν καὶ τῶν ρομαντικῶν καὶ ὀχυρῶν ἐκλύσεων. Ὁ πατὴρ τῆς νέος ἐτι εἶχεν ὑπηρετήσει εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικόν· ἀλλ' ὀλίγον πρὸ τοῦ γάμου του κατέλιπε τὸ στρατιωτικὸν στάδιον ἵνα ἐπιδοθῇ εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἡ μήτηρ τῆς ἠγάπα νὰ καλλιεργῇ σχέσεις μετ' ἀνθρώπων εὐφυῶν καὶ ἐγγραμμάτων, ἐκ τῆς συναναστροφῆς τῶν ὁποίων ἤντλει γνώσεις καὶ ἐμπνεύσεις καὶ ἡ νεαρὰ Ἐλισάβετ· ἀλλὰ τὴν πρὸς τὸ συγγράφειν κλίσιν ἐκληρονόμησεν, ὡς φαίνεται, παρὰ τῆς οἰκογενείας Betham, στενῶν συγγενῶν τοῦ πατρὸς τῆς, ἐν μέλῳ τῆς ὁποίας, ἡ Ματθίλδη Betham, ἐκίνει ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὴν προσοχὴν διὰ τὸ γιγαντιαῖον τοῦ ἀναστήματός τῆς καὶ τὴν ποιητικὴν τῆς ἰδιοφυίαν, ἔμελλε δὲ βεβαίως, κατὰ τὴν γνώμην τῶν κριτικῶν, νὰ αναδειχθῇ μεγάλη ποιήτρια, ἐὰν χάριν τῆς πολιτικῆς δὲν ἐγκατέλιπε τὴν ποίησιν καὶ δὲν ἐγένετο θερμὴ ριζοσπάστις, ἐν ἐποχῇ γενικῆς σχεδὸν συντηρητικότητος.

Ἡ παράδοξος αὕτη γυνή, θεία καὶ παιδαγωγὸς τῆς σήμερον δημοτικωτάτης μυθιστοριογράφου Ματθίλδης Betham Edwards, ἐνεθάρρουνεν, ἐν πρε-

σβυτικῇ ἤδη ἡλικίᾳ, καὶ τῆς ἀνεψίας Ἐλισάβετ τὴν ποιητικὴν κλίσιν, ἐκδηλωθεῖσαν διὰ στιχογραφικῶν ἀποπειρῶν, ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἀκόμη ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς. Ἄλλ' αἱ οἰκογενειακαὶ περιστάσεις τῆς μικρᾶς μουσολήπτου, δὲν ἦσαν πρόσφοροι πρὸς ἀνάδειξιν καὶ καλλιέργειαν ταλάντων ποιητικῶν. Ἐν τῷ οἴκῳ τότε ἐπεκράτουν τὰ παλαιὰ ἤθη τοῦ καλοῦ καιροῦ, ὅλα δὲ τὰ οἰκιακὰ ἔργα, τὸ ράψιμον, τὸ πλύσιμον, τὸ ζύμωμα, ἐξετελοῦντο ὑπὸ τῶν γυναικῶν. Ἡ Ἐλισάβετ εἶχε τέσσαρας ἀδελφούς, αἱ ἐργασίαι εἰς τὴν οἰκίαν τῶν ἦσαν πολλαί· ἡ δὲ μήτηρ εἶχεν ἀνάγκην συντρόφου καὶ βοηθοῦ. Οὕτως αἱ λυρικαὶ ὄρμαι τῆς κόρης κατεστάλησαν· τὰς περισσότερας ὥρας τῆς ἡμέρας κατεγίνετο εἰς πεζὰς οἰκιακᾶς ἀσχολίας καὶ μόνον τὴν ἐσπέραν ἔπαιζεν ὀλίγην μουσικὴν μεθ' ἐνὸς τῶν ἀδελφῶν τῆς, ἔχοντος ἰδιαιτέραν πρὸς αὐτὴν κλίσιν, ἢ ἐλάμβανε μαθήματα φιλολογικὰ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου αὐτῆς ἀδελφοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε καὶ ὁ μόνος τῆς διδάσκαλος.

Διότι ἡ Ἐλισάβετ Ἐδμονδς οὐδέποτε ἐφοίτησεν εἰς σχολεῖον. Ἀλλὰ καὶ ὁ κ. I. Waller, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀδελφός-παιδαγωγός, γνωστότατος σήμερον ἀρχαιολόγος καὶ τεχνοκρίτης, ἦτο τότε σπουδαστὴς παρὰ τῇ Βασιλικῇ Ἀκαδημίᾳ, αἱ ὥραι δὲ τὰς ὁποίας ἐδύνατο νὰ διαθέτῃ χάριν τῆς ἀδελφῆς του ἦσαν μετρημέναι. Οὕτως, ὡς λέγει· πού ἡ ἴδια περὶ αὐτῆς, ἡ ἐκπαίδευσίς τῆς Ἐλισάβετ, εἶχε μᾶλλον διαλείποντα τὸν χαρακτήρα. Ὅπως δὴ ποτε, τὰ συγγράμματα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, τὰ ὁποῖα κατεβρόχιζεν ἐν τῷ κρυπτῷ, ἐπέφερον, μεθ' ὅλης τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς χρήσεως τὴν ἀταξίαν, τὸ ἀποτελέσματά των. Ταχέως ἡ Ἐλισάβετ εὐρέθη ἐξοικειωμένη πρὸς τοὺς ἀρίστους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς Ἀγγλοῦς, Γάλλοις, Ἰταλοῦς καὶ Λατίνους. Μετ' ὀλίγον δὲ, τῇ βοηθείᾳ τοῦ δευτεροτόκου ἀδελφοῦ τῆς, τρέφοντος ὁμοίον πρὸς τὴν φιλολογίαν ἔρωτα, κατῴρθωσε νὰ σχηματίσῃ ἐξ αὐτῶν βιβλιοθήκην ἀρκετὰ πλουσίαν, ἥτις ὑπῆρξε τὸ μόνον καὶ ἀληθὲς ἐντρόφημα τῶν ἐλευθέρων ὥρων τῆς καλῆς οἰκοκυρᾶς.

*

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅταν ἡ Ἐλισάβετ ὑπανδρεύθη. Ὁ κ. Ἐδμονδς ἐπεχείρησε νὰ ἀναζωπυρήσῃ τὴν πρὸς τὴν ποίησιν κλίσιν τῆς συζύγου του, πρὸ πολλοῦ ληθαργοῦσαν, καὶ μίαν ἡμέραν τὴν ἠρώτησε «Διατί δὲν γράφεις πλέον ποιήματα;» Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κατέστησε τὴν κυρίαν Ἐδμονδς μελαγχολικὴν καὶ σύννου. Ἄλλ' εἰς μάτην ἢ πρὸς τὸ γράφειν κλίσις τῆς γυναικὸς ἐφαίνετο ὡς νεκρωθεῖσα, ἔτη δὲ μακρὰ παρήλθον χωρὶς ποιητικὴ πνοὴ νὰ ταράξῃ τὴν γαλήνην τοῦ ἀπλοῦ καθημερινοῦ βίου. Τίς οἶδε δ' ἐὰν θὰ ἐγένετο ποτὲ τὸ ὄνομα «E. M. Ἐδμονδς» γνωστὸν εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον, ἐὰν δὲν ἐπῆρχοντο περιστάσεις ἄλλαι, στερῆσαι προσφιλῶν συγγενῶν καὶ ἀπογοητεύσεις παντοῖαι. Πρὸς μικρὰν ἐκ τῶν ἠθικῶν τούτων πόνων ἀνακούφισιν, ἡ κυρία Ἐδμονδς ἤρχισε νὰ μαθάνῃ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν.